

a dvěma neznámým adresátům. Je sem zařazen také stručný dopis paní de Staël, který Marii Ullrichové při jedné z jejích přednášek věnoval český majitel tohoto autografu.

Obsáhlý dodatek — přepis německých policejních rejstříků — je prezentován a komentován analogickým způsobem. Jednotlivé německé zápisy jsou úvodem po každé francouzsky rekapitulovány v hlavních rysech. K práci je připojena rozsáhlá bibliografie.

Bylo by zbytečné šířit se zde o tom, že tato korespondence historicky významných osobností, objevená autorkou v našich archívech, si plně zasloužila, aby byla vydána péčí CSAV. V každém případě jde o přínos k poznání těchto osobností, jejich vzájemných vztahů a dobového kontextu politických skutečností, tj. soumraku doby Napoleony. Tento přínos je zajímavý také tím, že se týká i poznání poměrů v našich zemích přímo. Z tohoto důvodu je třeba přivítat, že Maria Ullrichová nově objevenou korespondenci doplnila dokladovým materiálem policejních rejstříků. Zachycují přesně jednotlivé fáze pobytu paní de Staël a jejich průvodců na našem území. Fotografie dobových rytin atd. a zmíněné ukázky fotokopii předkládané korespondence, pořízené B. Šťastným, profesorem na škole umělecké fotografie v Praze, přispívají k pěknému vybavení práce.

Autorčiny pojednávací partie jsou celkem středně co do rozsahu a věcně co do obsahu. Zhruba to lze říci také o jejich vysvětlivkách k textům a o poznámkách. Místy se autorce naskytla příležitost, aby v drobnostech opravila dřívější názory nebo s nimi polemizovala. Její francouzština je — až na ojedinělé chyby, které jí zřejmě unikly při korektuře (aidés m. aidée str. 11, ř. 1, atd.) — bez patrnějších kazů.

Je pravda, že některé zde předkládané dopisy byly již zčásti nebo celé publikovány tou či onou formou a více nebo méně správně jindy. Sama autorka již něco publikovala časopisecky (v *Revue de littérature comparée*, 1952). Není také vyloučeno, že u jiných jí mohla, přes důkladnou znalost bibliografie o paní de Staël, dřívější uveřejnění uniknout. To však nijak nemůže být na újmu této publikace. Dopisy jsou zde vydány v úplnosti a nikoliv izolovaně, nýbrž jako soubor — v převážně většině čísel, jež přináší, dosud skutečně neexistující — toho, co u nás z této korespondence bylo nalezeno a co je uloženo v našich archívech. Maria Ullrichová si dala práci s tím, aby nedatované dopisy časově co nejpřesněji lokalizovala. V případě autografů prince de Ligne měla k dispozici vlastně jen jejich koncepty, nikoliv formu definitivní, která pak byla ještě značně měněna.

Bylo lze očekávat, že zvláště texty dopisů a policejních rejstříků budou přivítány zájemci a odborníky především zahraničními. Že se tak skutečně stalo, dokládá (kromě ohlasu v odborném tisku ve Francii, Itálii atd.) fakt, že nakladatelství CSAV knihu Marie Ullrichové, v zahraničí ihned rozbranou, vydalo v krátké době již po druhé. Jsme přirozeně zvědaví na žej, kterou přinese autorčino pátrání po rukopisech Alexandra Dumase staršího, jež ji přivedlo na stopu dopisů paní de Staël uložených v našich archívech.

Otakar Novák

Vám poděkování a lásku Vám (Redigoval Artur Závodský), Praha 1960, 306 stran, 36 stran obrazových příloh. Patnácté výročí osvobození naší země Rudou armádou bylo pro nás popudem k tomu, abychom vyjádřili dík osvoboditelům. Toto významné datum dalo také podnět ke vzniku publikace, kterou připravila filosofická fakulta university Jana Evangelisty Purkyně v Brně.

Jubilejní sborník *Vám, poděkování a lásku Vám*, charakteristicky pojmenovaný verši Neumannovými, rozpadá se v podstatě na dvě základní části. První část soustřeďuje devět příspěvků vzpomínkových a odborně zaměřených, druhá část shrnuje údaje o filosofické fakultě v Brně v době okupace našich zemí po současnosti; je tedy tato část podobná jubilejním výročním zprávám, které vydávaly naše školy, a má do jisté míry charakter ročenky.

Všech devět příspěvků, které jsou zahrnuty do první části sborníku, upíná se pochopitelně více nebo méně k slavným dnům květnovým nebo k událostem, které jim předcházely, po nich následovaly, nebo ke skutečnostem, které byly osvobozením u nás vyvolány. Přes tuto základní jednotu lze rozlišit mezi příspěvky ještě tři oblasti, kolem nichž se soustředil zájem pisatelů: 3 příspěvky jsou věnovány událostem historickým a mají ráz dokumentární, 4 příspěvky zkoumají, jak se odrazilo osvobození v literatuře, umění a jazyce, 1 příspěvek se zabývá otázkami filosofickými a 1 příspěvek má ráz vzpomínkový.

Příspěvky historické povahy pro sborník napsal František Hejl, František Mainuš a Zdeněk Konečný. *František Hejl* v článku „Z boje za svobodu“ těží vydatně jednak ze svých zkušeností člověka, který byl nasazen na práci do Německa a posiloval tam spolu s jinými mezi Čechy národní sebevědomí, jednak z bojů v brigádě Jana Žižky za Slovenského národního povstání, jednak z archivního materiálu. Autor stati znal tedy všechny skutečnosti, o nichž píše, z autopsie, a to se také v článku odrazilo. *František Mainuš* zkoumá na základě

dostupného archivního materiálu ubohé životní podmínky sovětských válečných zajatců na našem území v letech druhé světové války. *Zdeněk Konečný* ve víceméně publicisticky zaměřeném článku „Rudá armáda-osvoboditelka“ hledá příčiny lásky našich lidí k armádě osvoboditelů a uvádí konkrétní příklady toho, jak naši lidé Rudou armádu vítali; čerpá přitom ze zápisů našich kronikářů. — *Artur Závodský* vzpomíná v článku „Jeden z řady“ na svůj pobyt v koncentračním táboře Flossenbürg a vypravuje o smrti asistenta Jana Juránka.

Druhý celek první části tvoří 4 příspěvky, týkající se literatury, umění a jazyka. Tyto příspěvky nás ovšem v našem referátě zajímají nejvíce. *Jaroslav Batušek* práci „Osvobození Československé republiky v květnu 1945 v zrcadle poezie a krásné prózy“ rozdělil na 3 části: v první zkoumá sborníky, v druhé poezii a ve třetí prózu, v nichž se „nějakým způsobem odráží Květnová revoluce v Praze 1945 nebo v širším smyslu slova osvobození naší republiky Rudou armádou“. Chce podat „kritický přehled prací“ a přihlížet „přitom v jisté míře také k tvárným postupům, jimiž slovesní umělci realizovali svůj osobní a kolektivní zážitek“. Autor sice shrnul velké množství materiálu (a to je klad práce), nepodařilo se mu však podívat se na tento materiál kriticky a synteticky, nepodařilo se mu vždy vysledovat umělecký přínos jednotlivých spisovatelů do písemnictví po osvobození, takže dost výrazně nevyplývá ideová a umělecká kvalita jednotlivých děl. Článek se tak stává do značné míry jen enumeračním výčtem knih s udáním jejich obsahové náplně. *Jaroslav Burian* sleduje osvobození Československa v dílech sovětských spisovatelů. I když soustředil svou pozornost na menší počet děl, která se snažil důkladněji probrat, byla na místě ještě větší soustředěnost. Umělecký rozbor děl, který by ukázal kvality této prózy, není podán dost výrazně. *Zdeněk Kudělka* v příspěvku „Rok 1945 v československém sochařství“ ukazuje, jak se idea osvobození a lásky k sovětskému vojákovi jako osvoboditeli obrazila v tomto umění, a dovozuje, že československé sochařství splnilo svůj historický úkol čestně. — Velmi zajímavou a hodnotnou studii do této části sborníku přispěl ještě *Milan Jelinek* („Spisovná čeština po roce 1945“). Sleduje, jaký vliv měla okupace, politický útlak, poněmčování a pak zase osvobození a rozvoj našeho politického, hospodářského a kulturního života na vývoj našeho jazyka. Všimá si, jak se projevila revoluční přestavba společenského řádu na užívání spisovného jazyka, jaké změny nastaly ve spisovném jazyce, a to v pravopise, hláskosloví, tvarosloví, skladbě a slovní zásobě. Autorovy výklady jsou jasné, podloženy materiálem, a poučné. Jelinek dovede zevšeobecňovat, nacházet zákonitosti jednotlivých jazykových jevů.

Poslední z devíti prací, stat *Lubomíra Nového*, dovozuje, že ještě dnes je třeba zabývat se překonáváním masarykismu ve vědomí naší inteligence, že ještě dnes, aniž si to někdy uvědomujeme, žijí u nás mezi lidmi staré přežitky a legendy, svázané se jménem Masarykovým, a že tato třístá přežitých názorů brzdí mnohdy naši cestu vpřed.

Druhá část sborníku informuje přehledně o situaci na filosofické fakultě v letech 1938—1960, zachycuje rozsáhlou publikační činnost členů fakulty, seznamuje čtenáře se stavem knihoven, s prací jednotlivých kateder a uvádí seznam zaměstnanců, kteří na fakultě pracují. Tato část dává možnost nahlédnout do práce školy a ukazuje, že osvobození našich zemí znamenalo i pro filosofickou fakultu v Brně — jako vůbec pro vědu — velký impuls, po němž se začala pedagogická, odborná a publikační činnost rychle rozvíjet. Stačí jen pohlédnout na 71 titulů knih, které vyšly ve fakultních spisech, na 7 řad Sborníku prací, stačí pozorně přečíst hodnocení práce kateder, připamatovat si jejich výzkumné plány a úkoly, které před sebe staví, abychom poznali, že filosofická fakulta v Brně zaujímá jedno z významných míst v odborné a badatelské práci v ČSSR.

Sborník *Vám poděkování a lásku Vám* měl jako sborník jubilejní a jako sborník vysoké školy, který počítá i se zahraničními zájemci (články jsou opatřeny cizojazyčnými resumé), shrnovat jen příspěvky vysoce kvalitní. To se však všem autorům nepodařilo. Příspěvky v něm mají různou kvalitu i charakter. Přesto je nutno zdůraznit, že vydávání sborníků takového zaměření je prospěšné. Sborník *Vám poděkování a lásku Vám* ukázal, že si pracovníci filosofické fakulty v Brně plně uvědomují, komu vděčí za to, že dnes mohou odborně pracovat, komu vděčí za možnosti pro rozvoj vědecké práce. Publikace manifestovala vztah k Sovětskému svazu. A tak také — jako manifestaci družby a přátelství — přijímají tento sborník naši osvoboditelé.

Vlastimil Válek

Karel Štěpaník, Básnické dílo Johna Keatse. [L'Œuvre poétique de John Keats]. (Spisy filosofické fakulty v Brně, č. 51. Praha 1958. Státní pedagogické nakladatelství, 233 p.) L'œuvre poétique de John Keats est loin d'être inconnue en Tchécoslovaquie. Toutefois, les études qui lui ont été consacrées par le passé sont très rares en ce pays. Il y a bien celle, fort remarquable, de František Chudoba (dans le premier après-guerre, professeur de